

Sluitkoolteler Paul Schoutsen denkt dat de opbrengst dit koolseizoen zo'n vijftien procent lager zal liggen dan in andere jaren. De oorzaken zijn de extreme weersverschillen en een koolmotplag. Toch is de Noord-Hollandse tuinder optimistisch over de prijs van sluitkool. „Elk Europees land heeft te maken gehad met extreem weer.”

Sluitkool telen met zo min mogelijk personeel

Door: Annemarie Gerbrandy
Fotografie: Lex Salverda

Paul Schoutsen heeft samen met zijn broer Cor een tuindersbedrijf in Opperdoes. De broers verbouwen tien hectare witte kool, 4,5 ha rode kool en 4,5 ha groene kool. Bovendien teelt de firma Schoutsen twaalf hectare Opperdoezer ronde, twee ha rode uien en twee ha gele uien. Paul en Cor werken met zo weinig mogelijk personeel: tijdens de top van de kooloogst hebben ze drie Poolse medewerkers in dienst, voor het rooien van de aardappelen wordt een beroep gedaan op vier vaste Poolse raapsters. Schoutsen werkt met een vast teeltplan. Tijdens het oogsten gaat alle kool de koelcellen in, pas in december wordt met de verwerking van het product begonnen. „Er zijn veel bedrijven die de kool gelijk tijdens de oogst verwerken”, zegt Paul. „Als wij voor dat systeem zouden kiezen, kunnen we ons areaal vergroten, maar moeten we ook uitbreiden in personeel. En dat willen we niet. We kunnen in deze manier van werken voldoende arbeid kwijt. We houden de zaak graag in eigen hand.”

De loonwerker komt er bij de firma Schoutsen wat de sluitkool betreft ook niet aan te pas. Het areaal is dusdanig groot dat de broers het werk zelf aankunnen. „Als wij met machines het land opgaan, denken we beter aan de structuur van de bodem dan een loonwerker”, vindt de tuinder. „Wij hebben een relatief kleine trekker voor een vijfrijige plantmachine staan, zodat we minder spoorvorming krijgen tijdens het planten. Bovendien kunnen we aan de slag wanneer wij willen. Als je een beroep op de loonwerker doet, heb je ook met de wesen van andere klanten te maken.”

De kooloogst vindt tussen half september en eind november plaats. Als laatste wordt de groene kool geoogst, omdat dit product in

principe wel wat vorst kan hebben. Het verwerken van de kool duurt van begin december tot en half juni, de afzet wordt verzorgd door The Greenery. Paul: „Gedurende het afzetseizoen hebben we meerdere malen per dag telefonisch contact met de veiling. De meeste kool gaat voor export, de groene kool wordt ook voor de binnenlandse markt gebruikt. Oost-Europese landen vragen vooral naar de wat grotere kool, Italië, Frankrijk en Engeland willen juist kleinere exemplaren. De koolconsumptie is van land tot land verschillend: in Duitsland zie je mensen met een witte kool onder de arm de supermarkt uitlopen, de Nederlandse consument heeft een grote voorkeur voor alles wat voorgesneden is.”

Motje verrast

Door de extreme zomer is de kool in groei achtergebleven. Daarnaast heeft Schoutsen

**‘Neder-
lander wil
alles voor-
gesneden
hebben’**

last gehad van de koolmot. „Dat motje heeft ons verrast. Vooral in de mate waarin het de kool heeft aangetast. We hebben minder rigoureuze gewasbeschermingsmiddelen tot onze beschikking om het motje te lijf te gaan en als het rupsje te diep in het gewas zit, kun je er moeilijker bij. Bovendien was het effect van de bestrijding door de warmte gering. Ik ging meestal 's ochtends heel vroeg spuiten, terwijl het beste tijdstip midden in de nacht was.” Door al deze invloeden is de kwaliteit van de kool dit jaar heel wisselend. Volgens de tuinder zit het verschil vooral in de rassen. Ook kan de kwaliteit te maken hebben met de verschillende percelen waarop de kool is geplant. Schoutsen vindt de kwaliteit van de rode en groene kool wel goed. „Vooral de savooikool heeft het prima gedaan. Dit gewas kan tegen een stootje en heeft geen last gehad van de koolmot. Bovendien wordt groene kool pas in juli geplant, het heeft een korter groeiseizoen. Maar ik heb liever een wat lagere oogstbrendst en een betere prijs dan andersom. Al moeten we nog afwachten wat de prijs volgend jaar gaat doen.”

Toch is de Noord-Hollander optimistisch over de prijsvorming. Omdat bijna alle Europese landen dit jaar met extreme weersomstandigheden te maken hebben gehad, verwacht Schoutsen dat de totale koolproductie in Europa wel eens kan tegenvallen. En dat komt de prijs alleen maar ten goede, denkt hij. Aangezien 2003 en 2004 bijzonder slechte kooljaren waren, kan de tuinder wel een goede prijs voor zijn product gebruiken. „Onze kostprijs ligt vanaf maart op achttien eurocent per kg. Er zijn jaren geweest dat we maar vijf eurocent per kg verdiende. Vorig jaar was redelijk, maar er moet nog veel worden goedgeemaakt. Want we vinden dat de koolteelt zich door de jaren heen zelf moet kunnen bedruipen.”